

תורת אביגדור

הגאון ר' אביגדור מילר זצ"ל

שיחות מוסר והדרכה בפרשת השבוע
מיוסדות על שיעוריו, ספריו, וכתבי תלמידיו

פרשת נשא

מהדורת כנסת ישראל

לזכות רפואה שלימה

חיה מלכה בת בת-שבע

בתוך שאר חולי ישראל

פרנס השבוע

להנצחות ובירורים: 076-599-4020

לזכות מרדכי וטובה ארמן

ולעילוי נשמת

אלעזר מנחם בן אברהם שמואל
אלטע דבורה בת אשר

חיים שלמה בן דוב בער
גיטל בת מנחם מנדל

ניתן להשיג את החוברת בחינם:

058-324-5544 גבעה A	עזרת תורה..... ספרים ווינקעל	יְרוּשָׁלַיִם
052-760-2289 גבעה B	עלי הכהן 15	ארזי הבירה..... 053-318-4381
<u>ערים אחרות</u>	צומת בר אילן..... ספרי אור החיים	ביה"כ הר צבי..... 052-763-2150
054-840-2444 אלעד	בר אילן 4	בית וגן..... 054-841-9231
052-716-9528 אופקים	קריית משה..... 052-266-9937	גאולה-זכרון משה..... 054-841-7272
08-864-6516 אשדוד	רוממה-המ"ג..... 02-650-2327	גבעה צרפתית..... 022-625-0612
03-570-3134 בני ברק	רחביה..... ביכ"נ הגר"א	גבעת שאול..... 058-325-5458
054-851-9014 ברנפולד	רמות..... 02-586-0088	גני גאולה..... 058-321-9933
058-322-0251 גבעת זאב	רמת אשכול..... 058-718-5065	הר נוף.....
02-534-2467 טלזסטון	רמת שלמה..... 050-412-7721	ישיבת מיר..... 054-851-9014
052-447-4126 מודיעין	<u>בית שמש</u>	נוה יעקב..... 052-766-5331
08-974-3086 קריית ספר	רמב"ש א'..... 058-324-0374	סורוצקין..... שער הספר
052-760-6491 רכסים	רמב"ש ג'..... 052-767-4151	סורוצקין 31.....
055-674-8959 תל אביב	רמב"ש ג'..... 054-842-7664	סנהדריה..... 02-536-2280
	רמת אברהם..... 052-710-9132	סנהדריה המורחבת..... 054-859-3064
	<u>ביתר עילית</u>	עזרת תורה..... 058-328-5464

לברורים והנצחות : 076-599-4020

או לקבלת החוברת במייל: ey@torasavigdor.org

צריכים את עזרתכם! נא לתרום בעין יפה!

תרומות חודשיות מומלצות: 10 ש"ח, 20 ש"ח, 50 ש"ח, 100 ש"ח

הנצחת מדור שו"ת - 200 ש"ח

הנצחת חצי פרשה - 500 ש"ח

פרנס השבוע (יותר מאלפיים חוברות!) - 1000 ש"ח

להוספת חוברות באזורכם, נא להוסיף בקשה ולציין אזור המבוקש



ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס

או בנדרים פון: 03-763-0585

קרן מס' 2985

OR AT [TORASAVIGDOR.ORG/DONATE](https://torasavigdor.org/donate) (SPECIFY "TOWARDS HEBREW EDITION")

חוברת מס' 92

הדפסה - "בית הדפוס" 1155-210-077



תורת אביגדור

פרשת נשא

בעקבות הנזיר

הנהגתו של שמעון הצדיק

בתחילת הפרשה, מלמדת אותנו התורה את דינו של נזיר שנטמא, שצריך למנות מחדש את ימי נזירותו, אבל קודם לכן עליו להביא קרבן אשם. בהקשר לקרבן זה, מובא בגמרא במסכת נזיר (ד, ב), דברים שאמר שמעון הצדיק, ששימש ככהן גדול בתחילת ימי בית שני, לתלמידיו. הבה ונלמד היטב את דברי הגמרא.

"תניא, אמר שמעון הצדיק, מימי לא אכלתי אשם נזיר טמא [עיין בגמרא בנדרים ט, א בטעם הדבר, ואכ"מ] חוץ מאדם אחד שבא אלי מן הדרום יפה עינים וטוב רואי, וקווצותיו סדורות לו תלתלים" - בימינו, מי שמגדל שיער ארוך, מבקש להראות לעולם שהוא מורד במוסכמות ובחברה, אבל באותם הימים, יהודים גידלו את שערם לא משום שהם רצו להתדמות לגויים, אלא משום שכך נהגו בני אדם.

ממשיכה הגמרא, "אמרתי לו בני, מה ראית לשחת שער נאה זה" - מדוע קיבלת על עצמך נזירות, תוך ידיעה שבסופה תצטרך לגזוז את שערך הנאה? "אמר לי רועה הייתי לאבי בעירי, והלכתי לשאוב מים מן המעיין, ונסתכלתי בבבואה שלי ופחז יצרי עלי וביקש לטורדני מן העולם". לא כתוב שהיצר שכנע אותו לעשות איזו עבירה, ובפשטות משמע שה"פחז" של היצר הרע היה להכשילו בחטא הגאווה. הוא ראה את בבואתו, הבין שהוא "נראה טוב" ומיד הרגיש פרץ של גאווה.

זיהוי מוקדם

איש צעיר זה, ידע שמצב זה דורש שיחת מוסר. בדרך כלל, "דברי מוסר" הם מילים שאנו שומעים מאדם אחר, אבל כאשר אין אחר בנמצא, אין מנוס מלתת מוסר לעצמך. הבה נאזין לדברי המוסר והביקורת שהצעיר הזה אמר לעצמו: "אמרתי לו ריקה, מפני מה אתה מתגאה בעולם שאינו שלך שסופך להיות רמה ותולעה". לשמוע דיבורים כאלו מאדם צעיר זה כבר דבר יוצא מגדר הרגיל, אבל העובדה שמיד כאשר הרגיש את רגשי ההתנשאות, הוא כבר הבין שזהו מעשה ידיו של היצר הרע - זו באמת מדרגה גבוהה!

תאר לעצמך שמישהו מחמיא לך שאתה נראה טוב או שאתה חכם או שיש לך איזו מעלה אחרת, ואתה מרגיש קצת גאווה - האם היית מעלה על דעתך לומר לעצמך: "עצור! יש כאן 'מתקפה' של יצר הרע?" - אם כן - אתה באמת בעל מדרגה מיוחדת.

ולא זו בלבד שרועה הצאן הצעיר הזה הבין שהוא שומע את קולו של היצר הרע, אלא הוא גם קלט מיד את כוונותיו של היצר הרע - "וביקש לטורדני מן העולם!" הוא היה חכם מספיק כדי לדעת ש"גאווה

- ראש כל חטאות", ושהיצר הרע נוקט מולו באסטרטגיה שתוביל אותו לאבדון. זהו אדם חכם! לזהות את הסכנה מיד עם רגש הגאווה הראשוני, ולא רק לאחר שהיצר הצליח לטורדו מן העולם. ברגע שהוא שם לב לשערו הנאה, הוא זיהה את ה"קמפיין" של היצר הרע להובילו לאבדון.

רועי הצאן של פעם

שימו לב - רועה הצאן הצעיר הזה לא היה אדם שהיינו מייחסים אליו חשיבות מיוחדת; בסך הכל הוא היה בחור רגיל שרעה את צאנו של אביו. הוא אפילו לא היה בבית המדרש, אלא היה לבדו באיזה שדה. אבל אם נאזין היטב לדבריו של רועה הצאן הפשוט הזה, נוכל "לטעום" מעט מדרגתו של עם ישראל בתחילת ימי בית שני, ונבין את גדולתו של עמנו. היו אלה אנשים צדיקים ויראי שמים, והאמונה היתה כל כך ספוגה בהם, עד שהיא חלחלה גם לשכבות הנמוכות בעם, עד לבחורים ששהו בשדה עם הכבשים.

למרות שלא ישב ולמד בבית המדרש - הבחור הצעיר הזה ידע מה הם הדברים החשובים בחיים. האמת ניתנת להיאמר, שדרגתם של הבחורים שעבדו בשדה בימי בית שני, עלתה עשרת מונים על זו של אנשים טובים וחשובים שבימינו.

"עולם שאינו שלך!"

אם כן, הבה ונשב למרגלותיו של צעיר זה, כאילו היה אחד מחכמי האומה, ונלמד את דבריו, שבהם הוא מלמד אותנו את אחד מיסודות האמונה, את אחד העקרונות שמלמדת אותנו התורה, כיצד עלינו להתייחס לחיינו ולכל התופעות הקיימות בעולם.

"אמרת לו ריקה, מפני מה אתה מתגאה בעולם שאינו שלך שסופך להיות רמה ותולעה" - מילים אלו מלמדות אותנו מסר חשוב ביותר, מסר שעלינו ללמוד אותו היטב - שהעולם הזה אינו שייך לנו! יש בעל הבית לעולם! זה מה שאנחנו שומעים בדבריו של אותו בחור: "אני חי בעולם ששייך למישהו אחר! כל מה שיש בעולם הוא שלו, כולל פני הנאות ושערי היפה! השיער אינו שייך לי!" כך אמר לעצמו, "אז מה יש לי להתגאות?!"

מלך אביון

משל למה הדבר דומה, לאיש פשוט, ששאל מחבירו רכב פאר, וקיבל ממנו רשות לערוך בו נסיעה קצרה ברחוב הראשי. האיש הזה נוסע לאיטו, מושך אליו מבטים, והוא חושב לעצמו: "אה! איזה רכב! אני ממש אדם עשיר!" מה נחשוב על אדם כזה? "א' משיגינער!" - הרי הכל דמיון! אתה מתגאה בעולם שאינו שלך, ברכב שאינו שייך לך! אם היית אדם ישר, בעודך נוסע במכונית המפוארת, היית אומר לעצמך: "אל תחיה בחלום! יש כאן הצגה אחת גדולה!"

אם נלמד היטב את דבריו של מורינו רועה הצאן, נבין שיסוד זה נכון לא רק למכונית מושאלת, אלא גם למכונית ששייכת לך. גם בעל המכונית שמסתובב במכוניתו נפוח מגאווה - הוא ממש כמו אותו "משיגינער" - גם הדברים ששייכים לו, הם לא באמת שלו, אלא מושאלים לו מאת הקב"ה לזמן מה. מי שמתנשא - הרי הוא מתגאה בעולם שאינו שלו.

להחזיר לקב"ה

הבחור הזה אמר לעצמו: "כיצד יכול אני להתגאות בשיער שאינו שלי?" ועל כן הוא קיבל על עצמו בשבועה, "העבודה שאגלחך לשמים" - אני אקח את השיער היפה שנתן לי ה', ואחזיר אותו אליו."

הוא חושב לעצמו: "הרי אני חי בעולם שאינו שלי, יש לי שיער שאינו שלי - ומדי קל לי לשכוח את הריבונו של עולם. אני זקוק לזמן כדי לחשוב ולהתבונן, ולחדד אצלי את ההכרה למי העולם הזה שייך

באמת, ובכך להסיר את ההירות הזו משכלי. אני אקבל על עצמי נזירות, וכך, לאחר פרק זמן של התבוננות בדבר, לאחר שאחדיר אל תוך מוחי את הידיעה הברורה הזו שהכל הוא מאתך, אז אגלח את השיער שלך, ואחזיר אותו אליך!"

יהודים של פעם

עליכם לדעת, שבימים עברו, אנשים היו נאמנים לקב"ה. אין לכם מושג כמה הם היו מסורים לה' ולעבודתו. האנשים הפשוטים חשבו על ה' תמיד, וההכרה שהוא "אדון" שלטה בלבותיהם.

היום, אנחנו רחוקים מאוד ממדרגה זו. עבורנו, העובדה שאדם הוא "חרדי", מספיקה לנו, ולא כל כך מעניין אותנו עד כמה הקב"ה נמצא בלבו. הלוואי שיקיים את כל הלכות התורה עם כל דקדוקיהם, ואז הוא יהיה בעינינו צדיק גמור. אבל בימים ההם, הקריטריון היה עד כמה האדם חושב על ה', עד כמה הקב"ה תופס את רעיוניו ואת לבו. כולם חיו עם המסר המהדהד של הקב"ה: "כִּי לִי הָאָרֶץ" (ויקרא כה, כג). המודד לדרגתו של האדם היה עד כמה הוא מסור לקב"ה בלבו, ועד כמה הוא רואה את הקב"ה כאדון שלו.

ולכן, אם אדם הרגיש שחסר לו במודעות לה', אם הוא חש שיש חסרון כלשהו במסירותו לעקרון הזה של "כי לי הארץ", כדי לתקן את זה, לפעמים הוא [או היא - זה היה זמין לגברים ולנשים כאחד] קיבל על עצמו נזירות. נזירות פירושה, שהאדם מקבל החלטה להפריש פרק זמן מסוים - שלושים יום או יותר - להכיר בכך שהוא שייך לה', והביטוי למסירות זו היתה ע"י קבלת נזירות.

כתר משיער

דיני הנזירות רבים הם, ובמדה רבה, הלכותיו של הנזיר דומות להלכות הכהן, שהוא העבד ה' המובהק. אולם אחת הבחינות הבולטות של הנזיר היא יחסה של התורה לשיער שעל ראשו, אותו היא מכנה "כִּי נָזַר אֶלְקֵיוֹ עַל רֹאשׁוֹ". איזה פסוק מדהים - כמעט ואין שני לו! שערו של הנזיר הוא נזר אלקים השוכן על ראשו! במשך שלושים יום, הנזיר הזה חושב על ראשו את כתרו של ה'! וכתר זה היה קדוש כל כך, שבסיומה של הנזירות, שיער זה נשרף על גבי המזבח, באש עליה בישלו את קרבן השלמים שלו. השיער הפך להיות מנחה לה'!

ומדוע שערו הוא כתרי? מהי קדושתו? הסיבה לכך היא, משום שנזיר זה הגיע להבנה, שהשיער שלו, הצומח על הראש שלו, הוא בעצם שערו של הקב"ה. הנזיר הפך להיות אדם אחר, ולא רק שהוא נראה שונה, יתכן ומבחוץ לא ניכר עליו שום שינוי מלבד העובדה שהוא אינו גוזז את שעריו, אבל מה שיותר חשוב הוא שהדעת שלו גדלה. במשך שלושים יום או יותר, אדם זה הקדיש את שכלו לעבודה זו של הכרה בה'.

אין זה אומר שהנזיר לא התעסק בשום דבר אחר במשך תקופת נזירותו. אין ספק שהוא המשיך בתורתו ובתפילתו. החקלאים, הצורפים ושאר בעלי המלאכה, המשיכו ללכת לעבודה. גם רועה הצאן שסיפר עליו שמעון הצדיק לא פסק מלרעות את צאן אביו. ומכל מקום, במשך כל אותו הזמן, בכל עיסוקיהם, דעתם הוקדשה כל כולה למחשבות אודות השי"ת, ולהבנה שאנחנו אורחים בעולמו של הקב"ה.

זה היה כתרו של הנזיר. השיער ארוך שעל ראשו היה נזר של התמסרות לה', אות למה שקורה בתוך ראשו. במשך זמן זה, הנזיר למד שהוא חי ב"עולם שאינו שלו". וברגע שאדם עבר את החוויה הזו, היא השפיעה עליו במשך כל ימי חייו.

שלושים שניות של נזירות

בזמן הזה, איננו יכולים לקבל על עצמינו נזירות. מי שיקבל על עצמו נזירות, לא יכול להשתחרר ממנה, מכיון שהוא אינו יכול להקריב את קרבנותיו. אבל לכל הפחות מוטל עלינו להבין מה הפסדנו בחסרון הנזירות. זהו הפסד עצום עבורנו שאיננו יכולים לקבל על עצמינו נזירות ובכך להקדיש תקופה מסוימת מחיינו כדי לחשוב על המשמעות של "עולם שאינו שלנו". ובכל זאת - המסר של הנזירות, והיסוד החשוב שלמדנו מדברי הנזיר הצעיר, זמינים לא פחות וחשובים לא פחות בתקופתנו אנו.

מה הנזיר מלמד אותנו? שכל מי שחפץ בכך, יכול להקדיש את עצמו לה'. אינך כהן או לוי? ומה בכך? לא זכית עדיין להיות תלמיד חכם? אין זה משנה. הקב"ה אומר לכל איש, אשה וילד: "אתם רוצים להשיג גדלות? האם אתם חפצים שיהיה על ראשכם כתר של התמסרות אלי? מוכרחים אתם להקדיש את מחשבותיכם אלי".

כלפי מה הדברים אמורים? כל אחד יכול למסור את מחשבותיו לה'. גם אם אינך אוחז במדרגה הזו כדי לנהוג כן בקביעות, ואינך יכול לחשוב רק על ה' במשך שלושים שנה - אז הבה וננסה שלושים שניות. כן, שלושים שניות! בעודך ממתין ברמזור אדום - יש לך הזדמנות לפאר את ראשך בכתר ההכרה בה'. כשאתה פוסע במורד הרחוב - תרום חצי דקה מזמנך לקב"ה, וחשוב על היסוד הזה - שהעולם הזה איננו שלנו; שיש כאן בעל הבית, ושמותר לנו לקחת מהעולם רק את מה שמרשה לנו בעל הבית. נסה את זה שוב מחר, ואז שוב ביום שלמחרת. תוכל אפילו לנהוג כן במשך שלושים יום, זה באמת דבר גדול! מי שינהג כן במשך חודש - נמצא בדרך להכרת תפקידו בעולם.

קנין יצירה

יסוד עצום זה, נמצא כבר בפסוק הראשון של התורה, "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים". פסוק זה מלמד אותנו דברים רבים, ואחד מהם הוא, שהעולם הזה איננו הפקר. כל דבר בעולם הזה שייך לאלקים, כי הוא ברא את הכל. כלומר, הוא לא רק ברא את זה, אלא זה שלו! זהו הלימוד הראשון שמלמדת אותנו התורה, שהקב"ה הוא בעל הבית על הכל. עלינו ללמוד היטב את היסוד הזה.

ידוע שיש כמה וכמה קנינים. מטלטלין נקנים בהגבהה, ודברים כבדים במשיכה או בקנין חצר. קרקע נקנית בכסף, שטר וחזקה. אבל הקנין הטוב ביותר הוא כאשר יוצרים משהו. אדם שלוקח קוביות עץ, מנסר אותם, משייף אותם, מחבר אותם עם מסמרים ואח"כ עם דבק, וכך הוא בונה לעצמו ארון ספרים - הרי שהוא יצר את זה! זה שלו! זהו הקנין הטוב ביותר.

אולם יש אופן של קנין, שהוא טוב יותר גם מהקנין הנ"ל, והוא כאשר בוראים דבר יש מאין. זה בלתי אפשרי! אי אפשר לברוא חפץ משום דבר! רק הקב"ה ברא הכל יש מאין, והוא ממשיך לברוא הכל יש מאין כל רגע ורגע. לכן הקב"ה הוא "קונה הכל", מפני שהוא ברא את היקום, וממילא הכל שייך לו. זהו היסוד הבסיסי ביותר בתורה, שהקב"ה ברא את העולם ושהכל שייך לו.

זהו הצעד הראשון - לבא לידי הכרה שאתה נמצא בעולם שאינו שלך. אם מחשבה זו לא חלפה כלל בראשך, אין לך מקום בעולם הזה; אין לך כל זכות להלך על אדמת כדור הארץ. לצערנו, רבים הם האנשים שאינם חושבים על דבר זה כלל וכלל. בעל הבית? יש כאן בכלל בעל הבית?!

קניות עם הילדים

אנחנו מתנהגים ממש כמו אותו ילד קטן, שיושב בעגלה בעוד אמו עוברת בין טורי הסופרמרקט, והילד מושיט את ידו לעבר המוצרים ואומר: "אני רוצה את זה! ואת זה, ואת זה!" אמו אומרת לו: "אי

אפשר לקחת את זה! אבל הוא אינו מבין, "למה לא?" הוא שואל, ואמו צריכה להסביר לו שהמוצרים הללו אינם שייכים לנו, אלא לבעל החנות.

זהו חידוש גדול עבור הילד, מושג חדש לגמרי. "בעל הבית? המוצרים הללו שייכים למישהו? הם אינם שלי?" קשה לילד לתפוס את זה. ובעוד האמא פוסעת עם הילד ברחבי החנות, היא צריכה להחדיר לו את הידיעה הזו, שכל הדברים שהוא רואה על המדפים ובתוך המקררים והמקפאיים, שייכים למישהו, והם אינם שלו. לוקח לו זמן לעכל את החידוש הזה.

האמת היא, שרובם של האנשים המבוגרים עוד לא הפנימו את הסוגיא הזו. כמובן שכל יהודי חרדי יזדעק לנוכח דברים אלו ויאמר: "פשיטא, מאי קמשמע לן? וכי יש חולק על כך שהכל שייך לריבונו של עולם?" אבל באמת, אנחנו רחוקים מאוד מהשגת הענין הזה.

נמחיש את הנקודה הזו: מפעם לפעם, שומעים על פריצה שאירעה בחנות כזו או אחרת, כאשר גויים שפלים משכונות העוני של ניו יורק בוזזים מכל הבא ליד. אנחנו מזדעקים על כך, על העוולה הנוראה, וכועסים על ראש העיר ועל המשטרה שאינם נוקטים באגרוף ברזל כלפי הפושעים. אבל האמת הפשוטה היא, שגם אדם מנומס ותרבותי, שהמתין בתור בסבלנות, שילם את מלא התמורה של המוצר, ויצא מהחנות כאשר המוצר ארזו בשקית, הרי הוא גנב לא פחות מאשר השודד הנאלח. הוא אמנם נתן לבעל החנות כמה ניירות ירוקים, אבל האם הוא אכן שילם את תמורת החפץ לבעלים האמיתיים?

זהירות, גנבים!

כל המוצרים והחפצים שקנית בחנות, גם אם שילמת עליהם מחיר מלא, אם אינך מכיר בכך שהם שייכים לקב"ה, הרי שאתה גנב מהסוג הגרוע ביותר! כפי שלמדנו, אף אחד בעולם אינו רשאי לקחת שום דבר, אלא אם כן קיבל על כך רשות מה'. שמא תאמר, אמנם הכל הוא של הקב"ה, אבל כאשר מברכים ברכה ראשונה, הוא מאפשר לנו להנות מהאוכל הבריא והטעים שהוא ברא, זה המחיר שהוא דורש, וכמו שאומרת הגמרא במסכת ברכות (לה, א).

אולם הברכה היא התשלום המינימלי ביותר, מה שנצרך כדי לא להיקרא גנב. אז כעת ברכת ואינך גנב, האם זהו דבר שאפשר להתפאר בו? ומה בדבר כל שאר המוצרים שנמצאים על המדפים חוץ מהמאכלים? ה' הוא קונה הכל! כל מה שנמצא בעולם הזה! ותפקידנו בראש ובראשונה הוא להכיר בזה! פירוש הדבר, להפנים את האמת הפשוטה ששום דבר כאן אינו שלך, אלא את הכל אתה לוקח מהמדפים בחנות של הקב"ה.

זהו תפקידנו; זוהי תכלית הווייתנו בעולם הזה. וגם אם אתה מברך - אם ברכתך הינה תנועת שפתיים רדודה, בלי שהשכל נמצא שם, אם אינך חש שאתה לוקח מעולם שאינו שלך - אתה נחשב פושע. בעיניו של הקב"ה אתה נחשב איש מושחת, ממש כמו אותם בוזזים שפלים משכונות העוני.

ניסוי ביתי

כאשר אתה פותח את הברז, אתה לוקח מהבורא! הוא בעל הבית! כאשר אתה נוטל לידך פרוסת לחם - היא שלו! אנחנו חייבים להחדיר לעצמינו את האמת הזו. לא מספיק לעשות איזו פעולה טכנית, למלמל כמה מילים, ובכך לצאת ידי חובה, לא ולא! נסה את זה היום בערב - כאשר אתה חוזר הביתה וממלא לעצמך כוס מים מהברז, חשוב לעצמך: "המים אינם שלי". תתרגל את זה. כאשר אתה אווז בכוס ושותה ממנו, חשוב: "זה לא שלי". נסה את זה פעם אחת.

בארוחת הערב - בעודך אוכל את העוף, חשוב: "אני אוכל עכשיו את האוכל של השי"ת. העולם הזה הוא שלו, והוא נתן לי רשות לאכול את העוף הזה". אפילו אם תחשוב כך בנגיסה אחת בלבד - זו כבר גדלות! למחרת - אפשר לנסות שתי נגיסות.

עבודה זו שייכת לא רק כאשר אוכלים או שותים. ברגע שתצא החוצה מכאן, הצץ אל תוך עולמו המופלא של הקב"ה, ודמיין כאילו אתה ילד קטן שרואה את העולם בפעם הראשונה. אתה מביט בהשתאות על כל הדברים הנפלאים שמציע הקב"ה ב"חנותו", וכמו הילד הקטן, גם אתה צריך תזכורת. הזכר לעצמך, "זה לא שייך לי! אי אפשר לקחת מה שרוצים מבלי לקבל רשות!" זהו לקח ראשון במעלה, אותו עלינו ללמוד כאשר אנו מביטים על עולמו של הקב"ה.

אור השמש שייך למישהו. העננים שייכים למישהו. העצים, המדרכה, האוויר והדשא - כולם הם רכוש הפרטי של ה'. אנחנו צריכים להבין, שאפילו בשביל ללכת על הקרקע אנחנו צריכים לקבל רשות. "והארץ נתן לבני אדם" - ה' נותן לנו את האדמה בשביל ללכת עליה. יש שיחשבו: "עוד כדי כך? האם אני צריך להודות לה' על כך שאני יכול ללכת על פני האדמה?"! בוודאי שכן! הקב"ה מספק לנו מקום לחיות בו! לאמיתו של דבר, בכל רחוב היה צריך להיות שער מסתובב, שכדי לעבור בו צריכים להכניס מטבע של חמישה או עשרה סנט. ברחוב ארוך - עשרים וחמישה סנט! ובכל זאת, איננו מעלים כלל בדעתנו ש"לה' הארץ" - המדרכה שייכת לה'!

כבישי אגרה של דעת

יש לפעמים כביש בינעירוני שנמצא בשימוש במשך שנים רבות, ולפתע הממשלה מחליטה שהיא זקוקה לתוספת הכנסה, אז היא מתחילה לגבות אגרה על נסיעה בכביש. הציבור מקים קול זעקה! "תמיד נסענו כאן בחינם, מדוע כעת עלינו לשלם כסף עבור הנסיעה?"! אבל הממשלה טוענת ששימור הכביש ועבודות התיקון עולות לה כסף רב, ואין מנוס מלגבות אגרה עבור הנסיעה.

הקב"ה, לעומת זאת, אינו זקוק לכסף שלנו. אין לו שום צורך בכך, ובין כה הכל שייך לו. הוא לא צריך את השיער הארוך שלך, גם זה שייך לו. מה מבקש הקב"ה? את השכל שלנו! כאשר אנו מתהלכים בעולם, ונהנים מכל הנוחיות הקיימות בו, הקב"ה מצפה מאתנו לשלם אגרה. איזו אגרה? להכיר, ככל הניתן, במה שהכיר רועה הצאן הצעיר מהדרום, שהעולם הזה הוא "עולם שאינו שלך" - לעולם יש בעל הבית גדול!

מבחן כניסה לקצביה

כתוב בסוף פרשת שמיני (ויקרא יא, מז), "זאת תורת הבהמה והעוף", והתקשו חז"ל, מה הפירוש של "תורת הבהמה והעוף" - איזו תורה יש להם? ומה דורשת הגמרא (פסחים מט, ב), "תניא ר' אומר, עם הארץ אסור לאכול בשר שנאמר זאת תורת הבהמה והעוף, כל העוסק בתורה מותר לאכול בשר בהמה ועוף וכל שאינו עוסק בתורה אסור לאכול בשר בהמה ועוף". פירוש הדבר, שכדי שתהיה לך הזכות לאכול בשר, עליך לעמוד בקריטריונים מסוימים. לפי זה, כאשר אשתך שולחת אותך לקצב כדי לקנות בשר, הקצב צריך לבחון אותך לפני שהוא מוכר לך. "תאמר לי בבקשה איזה שטיקל בקצות או בנתיבות, או לכל הפחות איזו הערה בביאור הלכה. לפחות תצטט משהו מהגמרא".

"מה הפירוש?" אתה מגיב בתדהמה, "אני הרי משלם לך מחיר מלא עבור הבשר!"! אז הקצב עונה לך, "כסף? כסף אינו יכול לקנות כל דבר. כך אומרת הגמרא, שזו "תורת הבהמה". הסטייק הזה שייך למישהו, והוא לא מיועד עבור כל אחד, אלא רק ללומדי תורה. אני מאוד מצטער אדוני, אבל תוכל לגשת לירקן ממול, שם תוכל למלא את הסל בכל טוב. הבשר מיועד אך ורק למי שלומד תורה, ושראשו מלא בהשקפות התורה ומחשבותיה". אז בפעם הבאה שאשתך מגישה לך עוף לארוחת ערב, עליך לשקול האם אתה עונה על הקריטריונים. אולי כדאי שתוותר על העוף ותסתפק בתפוחי האדמה.

יש כאן לימוד חשוב ביותר: העולם הזה שייך למישהו! יש כאן בעל הבית! אין לך רשות להושיט את ידך ולקחת ככל העולה על רוחך! ובעל הבית הזה מחזיק בידו את הזכויות לקבוע למי מיועד כל דבר. הוא קבע שרק מי שעוסק בתורה, רק לו ולאשתו מותר לאכול בשר! אם הבעל אינו לומד תורה, הוא ואשתו יצטרכו להסתפק בגזר ואפונה!

פחדם של הצדיקים

תלמיד חכם העוסק בתורה, במשך כל היום הוא ממלא את ראשו בחכמתו של אדון העולם, והבשר הטעים שהוא אוכל לא יסיח את דעתו מבוראו. אדרבה, כשאר הוא ישב לסעוד את ארוחת הערב יחד עם רעייתו, ויראה שבצלחתו יש לא רק תפוחי אדמה אלא גם בשר, הוא מעורר את עצמו להכיר בטובות שהקב"ה מרעיף עליו. "ראה מה נתן לך הקב"ה" הוא חושב לעצמו, "לזה לא מספיקה רק ברכת השכל!" ועל כן, למרות שהוא מותש מהמאמץ שהוא השקיע בלימודו במשך כל היום, הוא לומד עוד כמה שעות לפני שהוא הולך לישון, כדי לשלם עבור הבשר המשובח שה' נתן לו. "אם לא, לא מגיע לי בשר - אני אחשב כגנב!"

זהו שאמר יעקב אבינו (בראשית לב, יא), "קִטְנִיתִי מִכָּל הַחֲסִידִים וּמִכָּל הָאֲמָתִים אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת עֲבָדְךָ". יעקב אבינו באמת פחד מזה. זאת לא היתה מליצה, כפי שאנחנו נוהגים לומר, "זה לא מגיע לי". "קטונתי" - זהו פחדם של הצדיקים.

כאשר האדם עדיין לא קלט אל קרבו את העיקרון היסודי הזה שאנו מדברים עליו, אם הוא אינו חש באופן ברור שיש לעולם הזה בעל הבית והוא אינו שייך לכל אחד, וששמילא צריך להצדיק כל דבר שלוקחים מהעולם, אדם כזה לעולם לא יאמר "קטונתי". להיפך - הוא חושב תמיד: "אני לא מקבל מספיק". הוא לא יאמר את זה בקול רם, כי ברוך ה' הוא מתבייש להודות שכך הוא מרגיש. יעקב אבינו הרגיש בכל ישותו את היסוד הזה, שהעולם הזה הוא עולם שאינו שלו, ולכן כל טובה שנתן לו השי"ת, גרמה לו להרגיש "קטונתי" - זה באמת לא מגיע לי!" הוא הבין שיש לעולם הזה בעל הבית, ושאי אפשר לקחת מהעולם אלא אם כן בעל הבית שבע רצון ממך, ומוכן לתת לך משלו. יעקב פחד שהוא לא עומד בתנאים הנדרשים.

החוב תופח

כל זה מיוסד על העיקרון החשוב אותו למדנו מהנזיר הצעיר שהגיע מהדרום, שהעולם הזה הוא "עולם שאינו שלך". מי שלוקח מהעולם הזה בלי לחשוב פעמיים, צריך לדעת שהוא מתעלם מאחד העקרונות הבסיסיים של תורתנו.

הצדיקים האמיתיים, מודאגים תמיד מהנושא הזה, וחוששים שמא כל הדברים הטובים שהם מקבלים מהעולם הזה - אינם מגיעים להם, וזאת משום שהם חושבים תמיד על הבעלים של העולם, ממנו הם לוקחים.

מכיון שהם נמצאים בחשש מתמיד שהם לא עושים מספיק, הם משתדלים תמיד לעשות עוד ועוד, כדי לשלם על מה שהם מקבלים. אף שהם יודעים שמה שיעשו אינו מספיק, בכל זאת, הם משתדלים להוסיף בעבודת ה' שלהם, כי מה עוד יש להם לעשות כדי להיות ראויים לטובותיו?

מה שאין כן אצלנו, החוב שלנו תופח מיום ליום, ונראה שאיננו עושים שום דבר כדי למנוע את זה. מה באמת אפשר לעשות? כמובן שאוכל לומר לכם: "תהיו צדיקים", אבל זה קצת קשה מדי. אנחנו גם לא יכולים לקבל על עצמינו נזירות, אז מה כן יש בידינו לעשות?

לזכור את בעל הבית

העצה לכך היא פשוטה, והיא מה שהזכרנו לעיל - לזכור תמיד שיש בעל הבית לעולם. להתרגל לחשוב את המחשבות הללו: "המים אינם שלי. המדרכה איננה שלי, היא שייכת לה!" מי שיכול לעשות יותר מזה - בודאי עדיף כך, אבל לכל הפחות נציף את דעתנו במחשבות הללו. אחרי הכל, כולם ימשיכו לאכול בשר גם אם הם אינם לומדי תורה, אבל לכל הפחות הם ירגישו רגשות אשמה על כך, "אני כעת לוקח בשר מהקב"ה".

למה הדבר דומה, לאדם שנכנס לקצביה, בעוד שהוא יודע שיש לו חוב של חמש מאות דולר לקצב. הוא נכנס בבושט פנים, ומבקש מהקצב בדחילו ורחימו: "בבקשה, תאריך לי עוד קצת את החוב שלי". הקצב הוא אדם טוב-לב, אז הוא נותן לו בשר לכבוד שבת. כעת, לאדם הזה יש בשר, אבל הוא מודע לגדלותו של הקצב. הוא אוכל את הצ'ולנט, אבל הוא יודע מי הבעלים האמיתי של הבשר. אולם אין ספק שאדם זה הוא טוב יותר ממי שיכנס לקצביה עם אקדח שלוף, וישודד ממנה בשר.

חתונה חלבית

ככל שנהיה מודעים ליסוד הזה שלמדנו מרועה הצאן, שהעולם הזה הוא עולם שאינו שלנו, זאת כבר תחשב להצלחה כבירה! נמשיך לקחת מהעולם מה שלא מגיע לנו - כי כיצד נוכל לעמוד בדברי הגמרא, שלא לאכול בשר או עוף אלא אם כן אנחנו עוסקים בתורה? הרי כל הקצבים יפשטו את הרגל, ובחתונות יצטרכו לחלק את המוזמנים, והמלצרים יכונו כל אורח לשלחן המיועד לו. רוב האורחים ישבו בשלחנות שבהם מגישים מאכלים חלביים, ורק כמה שלחנות בודדים יאכלסו את תלמידי החכמים, ורק שם יגישו בשר. אז מה אפשר לעשות? אנחנו לוקחים בכל זאת, כל היום כולו אנחנו לוקחים מבעל הבית. למרות שאיננו תלמידי חכמים וגם לא עוסקים בתורה כראוי, אנחנו אוכלים בשר כל הזמן, אבל לא רק בשר, בשר משובח ויקר! עמי הארץ יושבים ומתענגים על נתחי בשר משובחים!

אבל זה לא רק בשר, בשר זה משהו מיוחד, אבל **הכל** שייך לקב"ה. אנחנו לוקחים ונהנים מהעולם הזה מהרגע שאנחנו פותחים את העיניים ועד הרגע שאנחנו עוצמים אותם, וגם במשך כל הלילה. האוויר אותו אנחנו נושמים, אור השמש שמחמם אותנו, משב הרוח הצונן - הכל שלו. גם הגוף שלנו - השיער, השיניים, האצבעות - שייכים לו. אנחנו לוקחים ולוקחים ללא סוף.

ההישג שבהגינות

ולכן, המעט שנוכל לעשות זה להיות מודעים לכך שאנחנו לוקחים מה ששייך לה'. עלינו לזעוק אליו, "ריבוננו של עולם, הכל שלך! אתה הוא 'קונה הכל'!". אם אנחנו לוקחים, לפחות נדע ממי אנחנו לוקחים. אם אנחנו גוזלים, לפחות נדע ממי אנחנו גוזלים. לפני שאנחנו לוקחים, נרכין ראשינו בהכנעה ונאמר: "ה', אני יודע שזה לא מגיע לי. הכל שלך, קטונתי, העולם הזה הוא עולם שאינו שלי". ואז הקב"ה יאמר, "זה אדם הגון", וזהו הישג משמעותי ביותר! אם הקב"ה אומר עליך שאתה אדם הגון, אז אתה נמצא בדרך הנכונה.

אם זכינו להבין יסוד זה, שהעולם הזה אינו שלנו, ש"קטונתי" - זה אמור לשמח אותנו מאוד, כי זהו הישג כביר! אנחנו צריכים לפצוח בשירת: "קטונתי" - כי זוהי התחלת התורה! זהו הבסיס להכל! זהו "בראשית ברא אלקים!" על יסוד זה מושתתת כל התורה כולה. כל מיני הצלחות והשגות מיוסדים על עקרון זה, שיש בעל הבית לעולם!

שבת שלום ומבורך!

פרושים וביאורים על סדר התפילה

מתוך ספר תפלת אביגדור - פירוש התפילה מאת רבינו זצ"ל

ויאמר ה' אל משה לאמר - לא נאמר **וידבר** [כמו בכל מקום] אלא **ויאמר** שפירושו הרחבת הביאור וההסברה, כי כל ענין הציצית הוא ענין הניתן להתבאר היטב כדי שיבואו להרגשת הכוונה, כי בלי זה אין תועלת המצוה הזאת מתקיימת. מחמת הקדמה זו של **ויאמר** מוטל עלינו לשים לב לא רק לדקדוקי מעשה המצוה, אלא גם להתבונן על הכוונה והתכלית של המצוה ואופן קיומה.

ועשו להם ציצית - מה פירושו של וי"ו של **ועשו**, ומה פירושו של **להם**, ולמה לא נאמר **יעשו ציצית**? אלא פירושו: **ואמרת ועשו להם**, מתוך שתאמר ותסביר להם אזי תתעורר בהם ההבנה בדבר וישמחו בו וילכו בחפץ לב לעשות, והעשייה תהיה אז בשמחת הלב ובבקשת התועלת.

להם - לכבודם, ולהנאתם. **הציצית**, תסביר להם שהוא אות הכבוד שהם קדושים לה'. כאמרם ז"ל (שבת לב, ב) כל הזהיר בציצית זוכה ומשמשין לו ב' אלפים וח' מאות עבדים שנאמר (זכריה ח, כג) "כה אמר ה' צבאות בימים ההמה אשר יחזיקו עשרה אנשים מכל לשונות הגוים והחזיקו בכנף איש יהודי לאמר נלכה עמכם כי שמענו אלקים עמכם". היינו שיהיה לבני ישראל כבוד גדול מאומות העולם, שלהם לא ינתן כבוד זה של לבישת ציצית, ויסובבו כל יהודי, [עשרה אנשים מכל לשון הרי שבע מאות לשבעים לשון, וארבע כנפות יש לו, הרי אלפים ושמונה מאות - רש"י שם] ויבקשו ממנו להולכים אל אלקי אמת. הרי כי הציצית היא אות הכבוד, וזהו אשר הקדים הקדוש ברוך הוא למשה **כשאמר** לו הפרשה, וזאת אשר נצטווה לדבר, ולהסביר ולעורר, **ואמרת**, לבני ישראל.

על כנפי בגדיהם לדורותם - את אות הכבוד הזה, שהם בני מלכים, בני פלטין ובנים לה', יוכלו לשאת על בגדיהם תמיד, ולא רק להם לבד ניתן הכבוד הזה, אלא כל דורותם יזכו לשאת את האות, כמו שעושה מלך בשר ודם לפעמים שנותן לאחד מעבדיו זכות מיוחדת, ואם אוהבו מאד נותן אותה הזכות גם לו וגם לזרעו אחריו.

ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת - הנה לא גילה כאן מכל דיני הציצית אלא זה, וזה כדי לבאר מעלת הציצית שהוא אות מלכות, כמו שנאמר (אסתר ח, טו) **בלבוש מלכות תכלת וחור**.

וראתם אותו - אזי כאשר תתגאו בציצת, בודאי תשימו לב **ותראו אותו**, כי תביטו עליו תמיד לשמוח בו, כמו שאדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה (ב"מ כא, ב) מפני חיבת ממונו, כן תשמחו להציץ תמיד בציצית, ותזהרו בה שלא תופסד.

וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אתם - כי כאשר תראו את הציצית ברגש כבוד כאות של בני מלכים, אז יתעורר בכם החפץ להתנהג כבני מלכים, שכל הליכותיהם על פי פקודות המלך ורצונו, כי רק בזה ראוי להקרא בן פלטין.

אמר **וזכרתם**, כי החפץ להיות בן פלטין יעורר בכם המחשבה לחפש עוד אותות כבוד ועוד הליכות בני מלכים. ואמר **כל מצות ה'**, כי תחשקו לחפש היטב אחר כל אחד ואחד מהאותות וההליכות הללו, שלא תעדר לכם אפילו אחת מהן, כמו שבני פלטין מתחרים זה בזה מי יוכל להתקרב יותר אל המלך ולעשות לו נחת רוח ולמצא חן בעיניו יותר. כל חפצם לבקש תמיד שלא יחסר להם אפילו אחד מאמצעי הקירוב, ויכירו טובה לכל מי שיגלה האמצעי אליו וילמד אותו. זכירה כזאת שהיא החיפוש והביקוש תגרום **לועשיתם** בחשק היותר גדול.

ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם - למה אמר **תתורו** ולא אמר **תסורו**? אלא אינו מדבר פה על הסתייה ממצות ה' במעשה, אלא מדבר על מה שקודם לזה, והיינו: שכל מי שאינו שמח באמת בשלו אזי הוא תר ומביט מה יש אצל אחרים ובמקומות אחרים כי אולי שם יותר טוב, אבל מי ששמח במצבו באמת ויושב בכבוד וגדולה, אינו תר ומביט אצל זרים ובמקומות אחרים. כי **לתור** את הארץ (במדבר יג, טז) אין שייך לומר על יושבי הארץ אלא על נכרים החומדים לראות ארץ לא להם. כן כל לשון **תור** אינו אלא בקשת ראיית חדשות ומקומות חדשים.

לכן אמר כאן שאם תתכבדו באות הכבוד של הציצית ותתגאו בו כראוי, אז תשמחו בחלכם ולא תרצו להביט הלאה אל דרכים אחרות ומקומות אחרים, ולא תחפשו דרכים אחרות בלבבכם ולא תסתכלו במה שעניינם רואות, כי כבר עשירים ושבעים אתם בכל שמחה וכבוד.

שאל איך ויגדך זקניך ויאמרו לך



מתוך תשובות שהשיב הרב זצ"ל לשואלים

שאלה:

כתוב בגמרא (עירובין נד, א) "חש בכל גופו יעסוק בתורה". אם יש מישהו חולה, האם הוא צריך ללכת לישון כדי להתרפאות, או לשבת וללמוד?

תשובה:

אם מישהו אינו מרגיש טוב, שישתכל בתורה - אין ספק! ומה הוא יראה בתורה? התורה אומרת "ורפא ירפא" - שמי שחולה צריך ללכת לרופא, ונכלל בזה, שאדם צריך לטפל בעצמו, כדי שיכול להתרפאות. מי שחובל בחבירו חייב לשלם, בין היתר, גם על ריפוי. ולבד מכל זה, הגמרא מלאה בנידונים אודות רפואה ותרופות. ולכן, פשוט שלימוד הגמרא ילמד את האדם, שאם הוא חולה, עליו להתרפאות.

אולם, מי שמחלתו לא אובחנה, או שהיא אובחנה, והוא נוטל את התרופות שצווה עליו הרופא לקחתן, בודאי שסגולת לימוד התורה היא גם כן תרופה מועילה. מי שאינו מרגיש טוב, ובכל זאת מתאמץ לעסוק בתורה, מראה בכך שהוא יודע לשם מה הוא הגיע לעולם, וכיצד לנצל את זמנו כראוי, ולכן, הקב"ה יתן לו עוד זמן בעולם, כדי שיוכל לנצל אותו.

לימוד התורה הוא סגולה להתרפא, אבל האם משום כך תפסיק לאכול? בודאי שלא! גם מי שעוסק בתורה, מוכרח לאכול. כמו כן, גם מי שלומד, חייב לדאוג לקחת את התרופות המתאימות, ולישון מספיק כדי שיוכל להתרפא.

מדור זה נתרם לע"נ:

להנצחות 076-599-4020